

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola a Mateřská škola Jehnědí,
okres Ústí nad Orlicí**

Jehnědí 82, 562 01 Ústí nad Orlicí

Identifikátor školy: 650 051 301

Termín konání inspekce: 17., 19. a 22. září 2003

Čj.:	J1-1054/03-5126
Signatura:	oj5zx101

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, výtvarná výchova a praktické činnosti.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a Mateřská škola Jehnědí, okres Ústí nad Orlicí je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací. Podle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 9. června 2003, čj. 21 025/03-21, sdružuje mateřskou školu, základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Základní škola je neúplná, dvoutrídni. Ve školním roce 2003/2004 ji navštěvují 22 žáci, z toho jsou čtyři dojíždějící. Dopisem ze dne 23. dubna 2003 byla škole Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy udělena výjimka z počtu žáků. Společně probíhá vyučování prvního ročníku se druhým a čtvrtého s pátým. Žáci 3. ročníku ve škole nejsou.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výchovně-vzdělávací proces ve škole zajišťuje ředitelka s vysokoškolským pedagogickým vzděláním – obor učitelství pro 5. – 12. ročník, a učitelka, absolventka Střední pedagogické školy. Obě vyučují ve svých třídách všechny předměty.

Organizační struktura školy je popsána v Organizačním řádu ze dne 1. ledna 2003. Vzhledem k malé velikosti zařízení je jasná, přehledná. Po dobu nepřítomnosti ředitelky přebírá veškeré pravomoci vedoucí učitelka mateřské školy. Všechny pracovnice jsou neustále v úzkém kontaktu, informace si navzájem předávají ústní formou. Jediným poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, která se schází na pravidelných čtvrtletních jednáních, z nichž jsou pořizovány pečlivé zápisy. Metodické orgány ve škole ustaveny nejsou, pedagogické otázky jsou prodiskutovávány denně při osobních setkáních. Ředitelka i učitelka se účastní občasných schůzek pedagogických pracovníků okolních málotřídních škol. Přínosem těchto akcí je možnost předávání si zkušeností z výuky, z dalšího vzdělávání, z práce s integrovanými dětmi apod.

Nekvalifikovaná učitelka se může kdykoliv obrátit s žádostí o radu a pomoc na ředitelku i na ostatní zaměstnance. Ve školním roce 2002/2003 uskutečnila ředitelka šest návštěv v hodinách své kolegyně. Z hospitační činnosti vede písemné záznamy, které obsahují kromě jiného i hodnocení předvedeného výkonu a doporučení pro další období. Splnění úkolů je sledováno při následující hospitaci. Kontrola provozních zaměstnanců je prováděna neformálně. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se ředitelka i učitelka účastní převážně seminářů, workshopů a kursů zaměřených k výuce na 1. stupni základní školy. Vzhledem k špatné dopravní obslužnosti obce upřednostňují odpolední akce v Ústí nad Orlicí.

System kritérií pro hodnocení práce zaměstnanců je písemně vypracován. Jednotlivé body jsou pracovním známými. Výši osobního příplatku včetně zdůvodnění jim ředitelka sděluje při osobním jednání. Splnění mimořádného úkolu nad rámec pracovních povinností je v rámci možností oceňováno finanční odměnou.

Personální podmínky jsou dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola sídlí ve starší přízemní budově obklopené velkou zahradou. Jedna třída je umístěna vedle vchodu. Druhá je ve zvýšeném přízemí spolu se šatnou, sborovnou, kabinetem a sociálním zařízením. Na chodbě se nachází školní jídelna. Menší a tmavší ze dvou učeben slouží starším žákům. Její výzdobu tvoří kromě výtvarných prací i obrazový výukový materiál. V zadním rohu je umístěna školní knihovna, obsahující především starší svazky. Z poslední doby jsou v ní některé encyklopedie a známé dětské tituly současnosti. Ve velké a světlé třídě, kterou obývají žáci 1. a 2. ročníku, je k dispozici klavír a v oddělené části počítač. Učitelská knihovna se nachází ve sborovně, která je i kancelář ředitelky školy. Nábytek je ve všech prostorách letitý, opotřebovaný. V suterénu je vybudovaná cvičební místnost, kterou však škola nevyužívá. Výuka tělesné výchovy probíhá v místní sokolovně a na obecním hřišti.

Při vyučování žáci pracovali s aktualizovanými učebnicemi a učebními texty, v některých předmětech používali pracovní sešity. Pomůcky v kabinetu jsou staršího data výroby, nově bylo zakoupeno několik nástěnných obrazů, mapy, didaktické soupravy pro výuku českého jazyka a pomůcky na výtvarnou výchovu. Z audiovizuální techniky škola vlastní televizor, video, radiomagnetofon s CD přehrávačem.

Materiálně-technické podmínky školy se ředitelka snaží v rámci finančních možností zlepšovat. Prostory školy slouží v době mimo výuku pouze činnosti tří zájmových útvarů – Hra na flétnu, Hra na kytaru a Pohybová výchova.

Materiálně-technické podmínky jsou dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16847/96-2. Škola uplatňuje schválené učební dokumenty v plném rozsahu. Učební plán odpovídá rozvrhu hodin i reálné výuce. Probírané učivo korespondovalo s platnými učebními osnovami. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolu naplňování učebních dokumentů provádí ředitelka školy především při hospitační činnosti a při kontrole pedagogické dokumentace. Žádné nedostatky v této oblasti nebyly shledány.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin je z psychohygienického hlediska sestaven správně. Dvouhodinový blok tělesné výchovy je zařazen z důvodů plaveckého výcviku a docházení do sokolovny a na hřiště. Délka vyučovacích hodin i přestávek je dodržována dle příslušného právního předpisu. Řád školy je sepsán přehledně, podrobně. Postihuje důležité momenty práce školy, obsahuje práva

žáků. Žákům jsou veškeré informace předávány třídními učitelkami ústní formou. Rodiče jsou informováni o aktuálním prospěchu a chování svých dětí a o dění ve škole pomocí žákovských knížek a notýsků nebo osobně při třídních schůzkách či individuálních návštěvách školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém a anglickém jazyku

V obou sledovaných předmětech probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Navštívené hodiny měly stanovené přiměřené výukové cíle, korespondující s věkem a možnostmi žáků.

Ze dvou vyučujících českého jazyka jedna splňuje podmínky pedagogické způsobilosti, druhá je nekvalifikovaná. Tatáž učitelka bez odborné a pedagogické způsobilosti vyučuje anglický jazyk. Obě vyučující předkládaly žákům učivo věcně i odborně správně. U méně zkušené nekvalifikované učitelky občas chyběla větší metodická propracovanost vyučovacích jednotek.

Třídy mají klasické uspořádání nábytku. Prostorové podmínky v učebně mladších žáků umožňovaly provádění některých činností mimo pracovní místo. Výuku vhodně doplňovaly různé pomůcky – didaktická souprava pro výuku vyjmenovaných slov, kartičky s i-y, maňásek, knížky s hádankami, slovníky, nakopírované pracovní listy apod.

Strukturu vyučovacích jednotek učitelky přizpůsobovaly práci se dvěma odděleními žáků různých ročníků. Uplatňovaly frontální způsob výuky, střídaly společnou a samostatnou práci. V jedné hodině anglického jazyka samostatná činnost žáků trvala velmi dlouho, vyučovací čas zde nebyl efektivně využit. Do většiny vyučovacích jednotek učitelky začlenily prvky činnostního a kooperativního učení. Hodiny vedené ředitelkou školy se vyznačovaly pestrostí zvolených aktivit. Velmi zdařilé bylo v rámci výuky čtení zapojení her na procvičení paměti, při jazykovém vyučování v 1. ročníku zase tvoření písmen a slabik pomocí postav žáků apod. Ve většině vyučovacích jednotek mohli žáci pracovat vlastním tempem, učitelky zohledňovaly jejich individuální potřeby. Relaxační prvky se objevovaly zvláště u starších žáků méně často.

Vyučující žáky motivovaly v úvodu i průběžně hrou, soutěží, povídáním s maňáskem, zajímavým úkolem, říkankou, hádankami apod. Většina žáků v navštívených hodinách zažila pocit úspěchu, byli chváleni, povzbuzováni, což přispělo k jejich další aktivitě, spolupráci a k posílení zájmu o předmět.

Vzájemná komunikace učitelek a žáků byla založena na vytvoření atmosféry důvěry a tolerance a na akceptování předem dohodnutých pravidel. Žáci 1. ročníku měli v době inspekce již plně zažitě normy dorozumívání i chování ve škole. Vyučující respektovaly osobnosti žáků, velkou roli při tom hrála důkladná znalost jejich rodinného zázemí. Vytvářely prostor pro diskusi, rozvíjely slovní zásobu a vyjadřování žáků.

Hodnocení prováděly učitelky průběžně slovně. Téměř vždy mělo charakter pozitivní motivace. Klasifikaci využívaly jen v případě správného vyřešení úkolu. V několika hodinách bylo zařazeno vzájemné hodnocení žáků. V závěru většiny vyučovacích jednotek chybělo celkové zhodnocení práce žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém a anglickém jazyku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, prvouce a přírodovědě

Hospitované hodiny měly jasně stanovené cíle. Probírané učivo obvykle navazovalo na předcházející témata. Jedna vyučující seznamovala v úvodu žáky s plánovaným programem, a tak je výrazně motivovala.

Obě učitelky prezentovaly učivo věcně i odborně správně. Absence odborné a pedagogické způsobilosti na hodiny jedné z nich neměla záporný vliv, u druhé se projevila v menší škále používaných metod a forem práce.

Při sledované výuce žáci většinou seděli ve standardně uspořádaných lavicích. Do vyučovacího procesu byly zapojeny didaktické pomůcky, učebnice, doplňující nakopírované materiály, jedna z vyučujících důsledně využívala vzorně připravené zápisy na tabulích. Didaktickou techniku učitelky nepoužívaly.

Základní metodou práce obou vyučujících byl frontální styl výuky, kdy většina iniciativy vycházela od nich. Náplň hospitovaných hodin odpovídala činnostem ve třídách se spojenými ročníky, samostatnou práci vyvažovaly aktivity pod přímým vedením učitelek. Někdy byly učivo a použité metody výuky provázány i do jiných předmětů. Nižší počet žáků v obou třídách umožňoval v případě potřeby individuální přístup. Učitelka v 1. a 2. ročníku vhodně přizpůsobila tempo věku žáků. Její hodiny byly velmi pestré, členěné, obohacené množstvím názorného materiálu, zpěvem, didaktickými hrami a modelovými situacemi. Nechyběla práce ve dvojicích nebo skupinách a relaxační chvilky. Výuka 4. a 5. ročníku byla přiměřeně náročnější a rychlejší než u mladších žáků, někdy však metodicky chudá a stereotypní. Výukový čas byl vždy využit efektivně, pohotovější žáci dostávali další úkoly.

Žáci všech ročníků projevovali zájem o výuku a s chutí spolupracovali s vyučujícími. Jejich zájem podporovala průběžná motivace, poukazování učitelek na souvislosti jevů a jejich dřívější zkušenosti.

Žáci při vyučování bez zábran sdělovali své zážitky, vyučující je nechávaly většinou volně povídat, jejich případné usměrňování bylo nenásilné. To přispívalo k navození uvolněné atmosféry a ve svém důsledku i k většímu rozvoji slovní zásoby. Už v nižších ročnících bylo znát dodržování stanovených pravidel komunikace a vytváření důvěry mezi pedagogy a žáky.

Hodnocení učitelek mělo převážně formu pozitivní zpětné vazby, oceňování pokroku a častého chválení. Zaznamenány byly i prvky sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků. Závěrečné celkové zhodnocení průběhu hodin a práce žáků chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, prvouce a přírodovědě jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově a praktických činnostech

Při výběru námětů učitelky vycházely z vypracovaných tematických plánů, které zahrnují pro každý předmět množství rozličných činností. Techniku práce vždy přizpůsobovaly schopnostem žáků. Připravily pro ně rozmanité aktivity – modelování, práci s papírem, vystřihování, lepení, malbu temperovými barvami apod.

V úvodu výuky se pokyny učitelek zaměřily na přípravu materiálu a technologii zpracování. Byly jasné a srozumitelné. Větší část vyučovacích hodin žáci věnovali samostatné tvorbě, měli dostatečný prostor pro zapojení a rozvoj své fantazie, pracovali svým přirozeným tempem. Činnost vyučujících se v této fázi převážně soustředila na pomoc jednotlivým žákům.

V hodinách byla uplatněna vstupní motivace ukázkou výrobku, vyprávěním se zapojením mezipředmětových vztahů a životních zkušeností žáků. V průběhu výuky byli žáci chválení a povzbuzováni, od učitelek se jim dostávalo zpětné vazby k úrovni jejich práce a dodržení původního zadání.

Komunikace vyučujících se žáky byla uvolněná, založená na vzájemné důvěře. Žáci pracovali aktivně, se zaujetím.

Hodnocení prováděly učitelky průběžně slovně. Na závěrečné zhodnocení dokončených prací v některých hodinách nebyl dostatek času.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově a praktických činnostech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá ředitelka školy hlavně hospitace a prohlídku žákovských prací. Zhodnocení úrovně výuky je pravidelně prováděno na jednáních pedagogické rady. Zpětnou vazbu o úspěšnosti vyučování poskytuje také umístění žáků v soutěžích a informace ze škol, ve kterých absolvují další ročníky povinné školní docházky.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, výtvarná výchova a praktické činnosti hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Zřizovací listina školy ze dne 16. září 2002, čj. 474/09/2002, je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 9. června 2003, čj. 21 025/03-21.
- Škola se každoročně na veřejnosti prezentuje různými akcemi. Tradiční jsou již „Cesta pohádkovým lesem“, vánoční besídka, maškarní karneval, pořádání zimního rodinného zájezdu v době jarních prázdnin, vystoupení ke Dni matek, oslava Dne dětí a slavnostní rozloučení s odcházejícími žáky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 16. září 2002, čj. 474/09/2002
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 9. června 2003, čj. 21 025/03-21
3. Udělení výjimky z počtu žáků pro ZŠ Jehnědí ze dne 23. dubna 2003
4. Třídní knihy 1., 2., 4. a 5. ročníku – šk. rok 2003/2004
5. Třídní knihy 1., 3., 4. a 5. ročníku – šk. rok 2002/2003
6. Třídní výkazy a katalogové listy žáků 1., 2., 4. a 5. ročníku - šk. rok 2003/2004
7. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 ke 30. září 2002
8. Rozvrhy hodin tříd - šk. rok 2003/2004
9. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek - šk. rok 2003/2004
10. Záписy z pedagogických rad - šk. rok 2002/2003
11. Výroční zpráva o činnosti školy - šk. rok 2002/2003
12. Řád školy ze dne 25. srpna 2001
13. Organizační řád školy ze dne 1. ledna 2003
14. Plán práce na školní rok 2003/2004
15. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2003/2004

16. Zápisy z hospitací - šk. rok 2002/2003
17. Kritéria pro přiznávání osobních příplatků - šk. rok 2003/2004

ZÁVĚR

Žákům se při vyučování věnují dvě pedagogické pracovnice – ředitelka a učitelka. I přes chybějící odbornou (resp. odbornou a pedagogickou) způsobilost se jim daří poskytovat žákům kvalitní základy všeobecného vzdělání, rozvíjet jejich osobnosti, učit je orientovat se v mezilidských vztazích, samostatně se rozhodovat. Ředitelka citlivě koordinuje práci ostatních zaměstnanců, vytváří přátelskou atmosféru, založenou na spolupráci a důvěře. Podporuje účast na akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na základě poznatků z kontrolní činnosti se snaží spravedlivě oceňovat práci svých podřízených.

Budova školy žákům neposkytuje dostatečný komfort. Největším nedostatkem je umístění školní jídelny na chodbě. Pro výuku mají žáci k dispozici platné učebnice. Z omezených finančních zdrojů byly zakoupeny některé nové didaktické pomůcky.

Ve všech sledovaných hodinách byly plněny schválené učební dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Vyučovací jednotky vedené ředitelkou byly promyšlené, pestré, efektivní. V hodinách nekvalifikované vyučující se občas projevila menší metodická a didaktická propracovanost. V rámci klasických vyučovacích metod učitelky celkem pravidelně zařazovaly prvky činnostního či kooperativního učení. Vedly žáky k samostatnosti, odpovědnosti, respektovaly jejich pracovní tempo a individuální potřeby. Motivace se uplatňovala úvodní i průběžná. Žáci pracovali aktivně, projevovali svůj kladný vztah k výuce. Komunikace při vyučování byla založena na vzájemné důvěře a respektování dohodnutých pravidel. Hodnocení žáků prováděly učitelky dostatečně často, většinou formou pochvaly, povzbuzení, ocenění snahy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.

Další zaměstnanci ČŠI
Jitka Chalupníková

V Chrudimi dne 20. října 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. listopadu 2003

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Ivana Myšáková

Mgr. Ivana Myšáková, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Čáslavská 973, 537 02 Chrudim. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KrÚ Pardubického kraje – OŠMS	2003-11-25	J1-1061/03-5126
Obecní úřad Jehnědí	2003-11-25	J1-1062/03-5126
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.